

Utbildningsinspektion i Kånnaskolan, förskoleklass och grundskola skolår 1–6 och Ekebackenskolan, förskoleklass och grundskola skolår 1–5

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Kånnaskolan och Ekebackenskolan den 23 januari samt den 6 och 7 februari, 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

På Kånnaskolan och Ekebackenskolan intervjuades rektorer, pedagogisk personal, elever samt föräldrar med barn i olika skolår. Inspektörerna besökte även

lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Kännaskolan och Ekebackensskolan	Antal barn/elever	
	Kåanna	Ekebacken
Skolbarnsomsorg	25	140
Förskoleklass	9	37
Grundskola	41	196

Rektorsområdet Kåanna-Ekebacken består av två skolor med olika förutsättningar. Kännaskolan är en liten skola byggd på 1940-talet och som byggdes ut och renoverades på 1970-talet. Skolan har 50 elever från förskoleklass upp till skolår 6 och är belägen i en liten by strax utanför centralorten. Ekebackensskolan är byggd 1999 och belägen i centralorten. Skolan har ca 240 elever från förskoleklass till skolår 5. Det finns en rektor för skolverksamheten på båda skolorna samt en rektor med ansvar för förskoleklasser, förskolor och skolbarnsomsorg i området. Eleverna kommer från skolornas närområden. Eleverna får undervisning i språk, musik, naturorienterande ämnen, och hem- och konsumentkunskap på Astradskolan. Där fortsätter eleverna även sin skolgång efter Kännaskolan och Ekebackensskolan. Ekebackensskolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Kännaskolan och Ekebackensskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektionsteamet gör bedömningen att verksamheten i rektorsområdet är av god kvalitet.

Kännaskolan har engagerad och kompetent personal. Elev- och föräldrademokrati fungerar bra och eleverna känner sig trygga på skolan. Man har även utformat elevens val på ett bra sätt.

Ekebackensskolan har pedagogiskt genomtänkta lokaler och bra studieförutsättningar. Det är en hälsofrämjande skola där eleverna trivs. Man har ett bra värdegrundsarbete med klasstödjare och kompassamtal. Personalen är engagerad, det finns ett bra bibliotek med bemanning och mycket personal ute på rasterna. Man kan också visa goda exempel på undervisning i matematik.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna är inte delaktiga i framtagandet av skolornas likabehandlingsplaner (2 § förordningen om barns och elevers delaktighet i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Särskilt stöd ges inte till alla de elever som är i behov av det (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

- Skolornas likabehandlingsplaner är inte utformade i enlighet med författningen (6 § Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Eleverna har inte möjlighet att nå målen i skolår 5 i hem- och konsumentkunskap och teknik (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, kursplanerna för teknik och hem- och konsumentkunskap).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Kännaskolan bör förstärka elevernas kännedom om målen för utbildningen.
- Kännaskolan bör förstärka elevernas inflytande över undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll.
- Kännaskolan bör planera undervisningen utifrån de övergripande målen i läroplanen.
- Kännaskolan bör utveckla arbetsformer i undervisningen som stimulerar och skapar lust att lära.
- Kännaskolan bör utveckla arbetet med utvecklingssamtal och de individuella utvecklingsplanerna.
- Rektorn bör på ett tydligare sätt ta ansvar för att utveckla verksamheten och att denna inriktas mot de nationella målen.
- Skolorna bör ha en systematisk uppföljning av kunskaperna i samtliga ämnen.
- Skolorna bör förbättra sin kvalitetsredovisning och förstärka olika aktörers delaktighet i framtagandet.
- Ekebackenskolan bör organisera elevens val så att det motsvarar författningens intentioner.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

På Kännaskolan nådde samtliga 10 elever målen i matematik och engelska i de nationella ämnesproven för skolår 5 läsåret 2005/06. De flesta eleverna nådde även delmålen i svenska. På Ekebackenskolan gjorde 45 elever proven varav de flesta nådde målen i samtliga ämnen.

På Kännaskolan säger sig varken elever eller föräldrar känna till läroplanen eller målen med utbildningen. På Ekebackenskolan har den pedagogiska personalen arbetat med kursplanerna i samtliga ämnen och brutit ner och konkretiserat målen. Detta arbete gjordes när försöksverksamheten med utbildning utan timplan inleddes. Här har elever och föräldrar också en bättre kännedom om kunskapsmålen. Båda skolorna saknar kunskapsuppföljning i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att Kännaskolan bör förstärka elevers och föräldrars kännedom om målen för utbildningen. Vidare bör båda skolorna förbättra kunskapsuppföljningen i samtliga ämnen.

Normer och värden

Elever och föräldrar uppger under intervjuerna att det förekommit olika former av kränkningar på båda skolorna men att personalen utrett och följt upp dessa. Elevernas säger att de känner sig trygga på skolorna.

Sammanfattning

Eleverna känner sig trygga på skolorna och de flesta elever når målen i de nationella ämnesproven. Kännaskolan bör förtydliga målen för utbildningen för både elever och föräldrar. Kunskapsuppföljningen bör utvecklas på båda skolorna så att den omfattar samtliga ämnen.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan skall enligt läroplanen sträva efter att eleverna tar ett personligt ansvar för sina studier och att de i takt med stigande ålder och mognad successivt utövar ett större inflytande. Det formella elevinflytandet med klassråd och elevråd fungerar bra på båda skolorna. Eleverna säger i intervjuerna att de diskuterar både saker av praktisk natur och värdegrundsfrågor. De kan också ge exempel på när deras önskemål tillgodosetts. När det gäller inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer visar lärarna på båda skolorna exempel på när eleverna varit med och planerat men eleverna på Ekebackenskolan har en större medvetenhet om när de haft inflytande. Inspektörerna bedömer att Kännaskolan bör förstärka elevernas inflytande över undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll.

Skolans värdegrundsuppdrag syftar till att förmedla och hos eleverna förankra de grundläggande värden som samhället vilar på. Båda skolorna har schemalagt arbetet med värdegrunden. Det finns också kamrat- eller klasstödare på båda skolorna. Båda skolorna har likabehandlingsplaner. Det går dock inte att utläsa ur planerna vilka åtgärder som skall sättas in eller fortgå under det år planen omfattar. Vuxen/elev-perspektivet beskrivs inte och planerna är inte daterade. Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanerna måste utformas i enlighet med författningen och att elevernas delaktighet måste förstärkas.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Ekebackenskolan är organiserad i tre arbetslag: Två arbetslag med förskoleklass till skolår 3 och ett arbetslag med två klasser i skolår 4 och två i skolår 5. Kännaskolan har ett arbetslag. På båda skolorna finns samverkan mellan förskoleklass och skola men samverkan är mer utvecklad på Ekebackenskolan. På Kännaskolan följer man timplanen medan man på Ekebackenskolan ingår i försöksverksamheten med utbildning utan timplan. Här har man brutit ner kursmålen och relaterar till dem när man planerar undervisningen och olika teman. Inspektörerna bedömer att man på båda skolorna har ett gott samarbete mellan förskoleklass och skola.

Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. När det gäller arbetet i skolan uppvisar de två skolorna olika bilder. På Ekebackensskolan fick inspektörerna se exempel på arbetsformer som engagerar eleverna och skapar lust att lära. Såväl lärare som elever kunde ge exempel på olika teman man arbetat med. Lärarna säger att de skulle vilja ha in mer teman för att det ger eleverna större möjlighet att nå kunskapsmålen. I matematik arbetar man utan lärobok och lärarna kan visa på goda exempel på praktisk matematik utomhus. Eleverna på Ekebackensskolan säger i intervjuer och andra samtal med inspektörerna att det är roligt att gå i skolan. På Kånnaskolan säger rektorn, lärare och elever att det inte förekommer så mycket temaarbeten och att man arbetar mycket efter läroböckernas upplägg. Inspektörerna fick också se exempel på lektioner där svagt motiverade elever påverkar tidsanvändningen på ett negativt sätt. Inspektörerna har under lektionsbesöken på Kånnaskolan huvudsakligen sett exempel på lärar- och läromedelstyrt arbete. Kånnaskolans elever säger under intervjun att de inte vill vara i skolan utan hellre vara hemma. Inspektörerna bedömer att Kånnaskolan bör utveckla arbetsformer i undervisningen som stimulerar och skapar lust att lära.

Individanpassning och särskilt stöd

Enligt grundskoleförordningen skall, om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet skall det framgå vilka behoven är, hur de skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. På båda skolorna skrivs åtgärdsprogram för de elever som är i behov av särskilt stöd.

Det finns ett stort stödbehov på båda skolorna. På Kånnaskolan säger lärarna att det främst är pojkar som behöver stöd medan man på Ekebackensskolan inte kan se någon skillnad på pojkars och flickors stödbehov.

Speciallärare genomför tester och diagnostiska prov på båda skolorna. Dessa ligger sedan till grund för kommunens fördelning av stödresurser. Kånnaskolan har inga egna resurser för särskilt stöd utan har tillgång till specialpedagog från Astradskolan. De säger också att de tycker sig klarar av att ge stöd i de lägre åren men inte i skolår fyra till sex. På Ekebackensskolan finns två speciallärare som arbetar både i klasserna och med enskilda elever och mindre grupper. Skolan har också sex elevassistenter, dock inte på heltid. Skolans lärare får också handledning från kommunens centrala resursteam. Det finns varierande material i matematik, men för vissa elever får de göra eget material. På Ekebackensskolan säger lärarna att eleverna inte fullt ut får det stöd de behöver och att det är mer det sociala än det pedagogiska stödet som brister. Inspektörerna bedömer att alla elever som är i behov av särskilt stöd inte får det.

Utvärdering av lärandet, betygsbedömning och betygssättning

Inspektörerna vill framhålla grundskoleförordningens skrivning ”vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna”. Vidare betonar förordningen att planen bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna.

Utvecklingssamtal hålls på båda skolorna. I samband med detta upprättas individuella utvecklingsplaner för eleverna. Den dokumentation inspektörerna tagit del av visar dock att de individuella utvecklingsplanerna på Kännaskolan inte är utförda i enlighet med grundskoleförfordningen och att det finns formuleringar som kan uppfattas kränkande för eleven. Inspektörerna bedömer att Kännaskolan bör utveckla arbetet med utvecklingssamtalen och de individuella utvecklingsplanerna så att det finns en samstämmighet mellan elevens och skolans bild av elevens utveckling samt att formuleringar som kan uppfattas kränkande för eleven undviks.

Rektorn har enligt läroplanen ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Ekebackenskolan har brutit ner de nationella kursmålen till delmål som är lätta att utvärdera och att planera undervisningen utefter.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

I läroplanen anges att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen och skollagen anger att det är rektorns ansvar att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn uppger vid inspektionstillfället att hon inte driver några utvecklingsprojekt på någon av skolorna. Lärarna på båda skolorna uppger i intervjuerna att rektorn inte är helt förtrogen med verksamheten. På Kännaskolan tycker föräldrarna att det är svårt att veta när rektorn är på plats. Rektorn för skolverksamheten på Kännaskolan och Ekebackenskolan har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Inspektörerna bedömer att rektorn på ett tydligare sätt bör ta ansvar för att utveckla verksamheten och att denna inriktas mot de nationella målen.

En arbetsplan skall enligt förarbetena till läroplanen ha en bärande funktion i skolan och vara ett aktivt styrinstrument för verksamheten. I arbetsplanen skall personal och representanter för elever och föräldrar omvandla de nationellt fastställda målen till verksamhetsmål för skolan. Ansvaret för upprättandet och utvärderingen av arbetsplanen har rektorn. Inspektörerna bedömer att skolornas arbetsplaner är utförda i enlighet med författningen.

Varje skola, som ingår i det offentliga skolväsendet, skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. De båda skolorna har en gemensam kvalitetsredovisning tillsammans med förskolorna i området. Kvalitetsredovisningen har liten koppling till de nationella målen. Skolorna har heller inte utvärderat det preciserade målet för 2005, kreativitet. Föräldrarna på Kännaskolan säger i intervjun att det inte varit med i utarbetandet av kvalitetsredovisningen och att det inte känner till den. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra sin kvalitetsredovisning och olika aktörers delaktighet i framtagandet så att den överensstämmer med författningen.

Sammanfattning

På Ekebackenskolan kunde eleverna ge exempel på när de haft inflytande över undervisningen. Kännaskolan bör emellertid förstärka elevernas inflytande över undervisningens arbetsformer, arbetssätt och innehåll. Båda skolorna har livsviktigt på schemat samt kamrat- och klasstödjare. Man bör dock se till att lika-behandlingsplanerna utformas i enlighet med författningen och att elevers delaktighet i framtagandet av ordningsreglerna förstärks. På Ekebackenskolan fick inspektörerna se exempel på arbetsformer som engagerar och skapar lust att lära medan man på Kännaskolan fick se exempel på lektioner där alla elever

inte fick den stimulans de behövde. Kännaskolan bör utveckla sina arbetsformer i förhållande till läroplanen. Vidare bör Kännaskolan utveckla arbetet med utvecklingssamtal och de individuella utvecklingsplanerna. Båda skolorna bör utveckla systematisk kunskapsuppföljning i samtliga ämnen samt tillse att alla elever i behov av särskilt stöd får det. Skolorna måste utveckla den gemensamma kvalitetsredovisningen så att den överensstämmer med författningen. Rektorn på ett tydligare sätt bör ta ansvar för att utveckla verksamheten och att denna inriktas mot de nationella målen.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Personalen på skolorna arbetar i huvudsak med de ämnen de har utbildning för. Lärartätheten på Ekebackenskolan ligger i nivå med riket medan Kännaskolan ligger över rikssnittet.

Skolorna har god tillgång till datorer och program för dessa. På Kännaskolan finns ett litet bibliotek som kompletteras med bokbuss medan Ekebackenskolan har ett större bibliotek. Kännaskolans lokaler är äldre och inte så flexibla. Ekebackenskolan är byggd på ett annat sätt med tre avdelningar med fyra klasser i varje avdelning med egna ingångar och gemensamhetsutrymmen. I mitten finns bibliotek, en samlingssal med scen och slöjdsalar. Inspektörerna bedömer att lokalerna på båda skolorna är ändamålsenliga.

På Kännaskolan bedrivs ingen undervisning i teknik och eleverna får prova på hem- och konsumentkunskap i skolår 6 medan undervisningen börjar först i skolår 7. På Ekebackenskolan ingår teknik i undervisningen i naturorienterande ämnen men eleverna kände inte till att de haft teknik. Inspektörerna bedömer att Kännaskolan måste organisera undervisning i teknik och hem- och konsumentkunskap så att eleverna har möjlighet att nå målen i skolår 5.

Elevens val är den del av undervisningen som är avsedd att ge eleverna möjlighet till breddning eller fördjupning i ett eller flera av kursplanens ämnen. Enligt förordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen och det måste vara tydligt för eleverna när denna valmöjlighet finns. Kännaskolan har organiserat elevens val på ett bra sätt där eleverna har möjlighet att välja bland ett stort antal ämnen en halv dag i veckan under skolår 3 till 6. På Ekebackenskolan finns, utöver ett begränsat utbud av ämnen, även möjlighet att studera extra inför nationella ämnesprov i skolår 5 eller få specialundervisning. Inspektörerna bedömer att Ekebackenskolan bör organisera elevens val så att det motsvarar författningen.

Sammanfattning

Skolornas personal undervisar främst i de ämnen de är utbildade för. Skolorna har även god tillgång till datorer och datorprogram. På Ekebackenskolan finns ett välförsett bibliotek. På Kånnaskolan bedrivs ingen undervisning i teknik och hem- och konsumentkunskap före skolår 7 och Ekebackenskolan har inte organiserat elevens val i enlighet med författningen.

Datum	Ort
2007-06-12	Lund

Nils Pihlsgård

Ebba Svartz

Anita Lindholm